

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1009/2017.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

### v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.067/2016/13. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### Indokolás

- [1] 1. Három külföldi indítványozó 2017. március 31-én jogi képviselővel (dr. Soós Andrea Klára; 1143 Budapest, Ilka u. 17/B. III/14.) eljárva, a Pécsi Járásbíróság útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérték a Kúria Mfv.II.10.067/2016/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozók egy gazdasági társaság (a továbbiakban: munkáltató) alkalmazásában álltak vezető állású munkakörben. Munkaszerződésük módosítása azt tartalmazta, hogy személyi alapbérükön felül éves prémium illetve meg őket minden ledolgozott hónap értékelése alapján a havi személyi alapbér 10-30 %-a közötti mértékben, a társaság által kitűzött célok megvalósításától függően. Ezen túl megállapodtak abban, hogy az évi 20 munkanap alapszabadságon túl évente 70 nap pótszabadság illeti meg őket és amennyiben azt a munkáltató a tárgyévben nem adja ki, az évente megváltásra kerül az adott időszakra eső személyi alapbér kétszeresének megfelelő összeggel. A munkaszerződés-módosítások 12. pontja azt tartalmazta, hogy amennyiben a munkavállalók munkaviszonya bármely okból megszűnésre, illetve megszüntetésre kerül, a munkáltató kötelezettséget vállal arra, hogy a munkavállalóknak kártalanítás címén a havi személyi alapbérük tízszeresét fizeti meg.
- [4] A munkáltató 2011 júliusában az indítványozók munkaviszonyát rendkívüli felmondással szüntette meg. Azt rótták a terhükre, hogy utólagosan elkészített és visszadátumozott munkaszerződés-módosítást nyújtottak be a társaság munkaügyi

osztályán és annak átvezetését kérték a bérszámfejtési rendszeren, megszegve ezzel együttműködési kötelezettségüket.

- [5] Az indítványozók a rendkívüli felmondással szemben jogorvoslatot nem kezdeményeztek, azonban munkaügyi bírósághoz fordultak, és keresetükben elmaradt munkabér, prémium, szabadságmegváltás és tíz havi személyi alapbérüknek megfelelő összegű kártalanítás megfizetésére kérték kötelezni a munkáltatót, figyelemmel a munkaszerződés-módosításban foglalt feltételekre. A munkáltató a kereset elutasítását kérte és viszontkeresetet terjesztett elő arra hivatkozva, hogy a munkáltató előnytelen jogügyleteket kötött több mint 50 millió forint értékben, s az indítványozók munkaköri kötelezettsége lett volna e szerződések létrejöttének és teljesítésének megakadályozása. További érvelése szerint az indítványozók munkaszerződés-módosítását a taggyűlés nem hagyta jóvá, továbbá azon rendelkezései, amelyekre az indítványozók igényüket alapították a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdésébe, a jó erkölcsbe ütköznek, ezért részben semmisek.
- [6] Az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozók keresetének részben helyt adott és a munkáltató viszontkeresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság a munkaszerződés-módosítások 12. pontjával összefüggésben kiemelte, hogy az – a menedzser szerződések tartalmát is figyelembe véve – a legkevésbé szokványos kikötés, azonban nem jogszabálysértő. Arra is rámutatott, hogy nincs helye a jó erkölcsbe ütközés miatti semmisség megállapításának abban az esetben, ha a kérelem alapjául szolgáló indok külön jogcímen előterjeszhető kereset ténybeli alapjának felelne meg.
- [7] Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [8] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletnek a kártalanítás megfizetésére vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, e körben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] A szerződés-módosítások semmissége vonatkozásában a Kúria megállapította, hogy a Ptk. 200. § (2) bekezdés második mondata szerint semmis a szerződés akkor is, ha az nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik. A Kúria leszögezte, hogy helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy nincs helye a jó erkölcsbe ütközés miatti semmisség megállapításának abban az esetben, ha a kérelem alapjául szolgáló indok külön jogcímen előterjeszhető kereset ténybeli alapjának felelne meg. A jó erkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségi ok szabályozásának célja nem lehet a szerződés más címen elmulasztott megtámadásának pótlása.
- [10] Azonban azt is megállapította a Kúria, hogy az eljáró bíróságok tévesen nem értékelték azt a munkáltatói állítást, hogy a munkaszerződések előnyét tekintve azok nemcsak eltúlzottak, hanem méltánytalanok, súlyosan egyoldalúak voltak, amelyek

teljesítmény nélkül biztosítottak az indítványozók számára előnyöket. Az a körülmény, hogy a munkaszerződés-módosítások egésze tekintetében nem állapítható meg semmisségi ok, nem zárja ki annak lehetőségét, hogy mindez a szerződés-módosítás egyes rendelkezései vonatkozásában ne lenne megállapítható. Ennek megfelelően a Kúria a szerződés-módosítás egyes kifogásolt rendelkezései vonatkozásában is megvizsgálta azok érvényességét. Ennek során a Kúria rámutatott, hogy noha a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 13. § (3) bekezdése lehetőséget biztosított az Mt. szabályaitól való eltérésre, és arra, hogy a munkavállalókra kedvezőbb feltételeket állapítsanak meg, e jogosultságnak azonban gátat szab az, hogy a megállapodás nem sérthette a jó erkölcsöt. Megállapította, hogy a munkaszerződés-módosítás azon kikötése, miszerint a munkáltató abban az esetben is jelentős mértékű, a személyi alapbér tízszeresének megfelelő összegű kártalanítást fizet meg, ha a munkaviszony megszüntetésére azért került sor, mert a munkavállaló a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, a munkajog alapvető elveibe, a jóhiszeműség és a tisztesség követelményébe, a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó szabályok dogmatikai rendszerébe, és így a társadalom alapvető erkölcsi elveibe, vagyis a jó erkölcsbe ütközik.

- [11] A Kúria ítéletében az indítványozók által fizetendő illeték mértékéről is rendelkezett, amit később – a saját maga által vétett számítási hiba orvoslása céljából – Mfv.II.10.067/2016/16. számú végzésével kijavított.
- [12] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Állításuk szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállás újraértelmezése révén a Kúria megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogukat, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogukat. Előadták, hogy a munkaszerződés-módosítás 12. pontjának jó erkölcsbe ütközéséről a rendkívüli jogorvoslati eljárásban úgy döntött a Kúria, hogy azt sem első-, sem a másodfokú bíróság nem bírálta el, ezáltal „egyfokúvá” vált az eljárás, ami sérti a jogorvoslathoz való jogot és emiatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot is.
- [13] Az indítványozók 2017. szeptember 27-én kiegészítették alkotmányjogi panaszukat, és azt a kijavított ítélet vonatkozásában is fenntartották.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [15] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 27. §-ára alapozzák. Az Abtv. hivatkozott szakasza alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást

befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [16] A Kúria döntése ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [17] Az indítványozók jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, mivel saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az alkotmányjogi panaszt.
- [18] A panaszosok az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztették elő az indítványt.
- [19] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozók jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi követelményei alapján azt vizsgálta jelen ügyben, hogy a Kúria jogértelmezése felveti-e annak lehetőségét, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenes, illetve hogy e jogértelmezés kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről van-e szó.
- [21] 3.1. Az indítványozók állítása szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállás újraértelmezése révén a Kúria megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogukat, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogukat. Előadták, hogy a munkaszerződés-módosítás 12. pontjának jó erkölcsbe ütközéséről a rendkívüli jogorvoslati eljárásban úgy döntött a Kúria, hogy azt sem első-, sem a másodfokú bíróság nem bírálta el, ezáltal „egyfokúvá” vált az eljárás, ami sérti a jogorvoslathoz való jogot és emiatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot is.
- [22] 3.2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával és a bíróság mérlegelési jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül

jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének.

- [23] Önmagában az a tény, hogy az adott ügyben a munkaszerződés-módosítás 12. pontjának jó erkölcsbe ütközését a Kúria az alsóbb fokú bíróságoktól és az indítványozóktól eltérő módon értékelte, azokból nem az indítványozók által helyesnek vélt következtetést vonta le, s ezért ők pervesztesek lettek, még nem teszi az eljárást tisztességtelenné. Az indítvány ténylegesen a Kúria eljárását és ítéletét, annak indokolásának egyes megállapításait, a bíróság mérlegelési körébe tartozó, jellegét tekintve törvényességi és nem alkotmányossági szempontok miatt kifogásolta.
- [24] 3.3. A jogorvoslathoz való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság ismételten rámutat arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint kizárólag a rendes jogorvoslati lehetőségekre terjed ki. {lásd legutóbb: 3168/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [24]}. Jelen ügy indítványozói éltek is a jogorvoslathoz való joggal, miután az elsőfokú döntés ellen fellebbezést nyújtottak be és a másodfokú bíróság azt elbírálta. A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslati lehetőség – azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe, mert az nem része az alkotmányos jogorvoslathoz való jognak.
- [25] 4. Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai döntés alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [26] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. november 21.

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Pokol Béla s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szívós Mária s. k.,*  
előadó alkotmánybíró

*Dr. Varga Zs. András s. k.,*  
alkotmánybíró